

Meerjarenbeleidsplan 2018 t/m 2022

Festival **Heimland**: *in alles een thuis*

Diepenheim

Inleiding

Initiatiefnemer en organisator van festival Heimland is de stichting Kunsten Op Straat (KOS). KOS organiseert al ruim 25 jaar jaarlijks straattheaterfestivals in 14 plaatsen in de provincie Overijssel. Daarnaast heeft de stichting veel ervaring met locatietheater en community art-projecten. Als een van de pijlers onder Heerlijkheid Diepenheim staat ze in een lange traditie. KOS bezorgde het stadje een reputatie in binnen- en buitenland, als beschutte en tegelijk uitdagende werkplek voor makers van locatie-, straat- en andere vormen van buitentheater.

Sinds 2014 kunnen gezelschappen en individuele makers het hele jaar door terecht in Werkplaats Diepenheim (kunst- en theaterwerkplaats). Daar vinden 19 gasten alles wat ze nodig hebben om te kunnen werken en verblijven: ateliers, werkplaatsen, oefenruimte, ontmoetingsplekken en gastenkamers. In 2017 maakten 16 groepen/artiesten voor korte of langere tijd gebruik van Werkplaats Diepenheim. Zij zijn actief in de disciplines locatietheater, muziektheater, circus, muziek, straattheater en buitentheater. Afkomstig uit alle windstreken van Nederland en uit België, Engeland en Finland.

2. Visie en missie

De visie van de stichting Kunsten op Straat is:

‘Kunsten op Straat is een effectieve schakel tussen de straat/buiten en het reguliere theater. Weinig kunstvormen leven zich zo goed als straattheater om een breed publiek te interesseren voor Kunst en cultuur. Het spreekt het publiek bijna terloops aan, laat zich makkelijk combineren met andere (openlucht) act

Onze missie is:

‘Op een toegankelijke manier gezinnen in Nederland in aanraking te laten komen met straattheater en –buitentheater in allerlei vormen van hoge artistieke kwaliteit.’

3. Positionering

Wat:

Een nieuw driedaags theaterfestival in het laatste weekeinde van juli in Diepenheim. Met het kleinste stadje van Overijssel als één groot podium. Voor buitentheater in de breedste zin: van locatietheater tot circus en dans. Elke voorstelling is geheel of op z'n minst gedeeltelijk in Diepenheim ontstaan en/of voorbereid. Met recht een huisgemaakt festival. Ook geschikt voor onervaren theaterbezoekers, want laagdrempelig, ongedwongen en interactief. In Heimland ben je eerder deelnemer dan toeschouwer. Het publiek trekt op met de makers. Samen gaan ze op zoek naar het thuisgevoel, dat zich in Heimland overal en in allerlei gedaanten kan voordoen.

Waar:

Diepenheim is gemaakt voor Heimland. Dat is niet overdreven: nergens vind je zo'n complete culturele infrastructuur, die bovendien sterk is ingebed in de omgeving. Met Werkplaats Diepenheim (kunst- en theaterwerkplaats) als het middelpunt van een netwerk aan faciliteiten, waaronder een zaal met binnen- en buitenpodium, landelijk bekende expositieruimtes en kunsttuinen. In een mix van historisch erfgoed en moderne architectuur.

De mogelijkheden zijn onbegrensd, maar door de sfeer van kleinschaligheid is een zekere intimiteit gewaarborgd. Het decor is al even onvergelijkbaar: Diepenheim (2700 inwoners) wordt omringd door vier kastelen. Mede daardoor is het landschap verschoond gebleven van industrie. Dankzij verschillende particuliere initiatieven zijn kunst en cultuur al zo'n 35 jaar vanzelfsprekend verweven met zowel de gemeenschap als het landschap.

Daardoor trekt Diepenheim, ook wel liefkozend Stedeke genoemd, toeristen, kunst- en theaterliefhebbers uit het hele land. De laatste jaren wordt de bijzondere combinatie van kunst, cultuur en natuur gebundeld onder de aandacht gebracht onder de vlag De Heerlijkheid Diepenheim.

Wie:

Partners bij de organisatie van Heimland zijn Werkplaats Diepenheim, Kunstvereniging Diepenheim, en cultuurcentrum Herberg De Pol.

Waarom:

Dichter bij de makers dan in Diepenheim kun je niet komen. Festival Heimland is dé manier om meer mensen deelgenoot te maken van die unieke kracht. Een festival dat zich onderscheidt doordat echt elke voorstelling ter plekke is gemaakt. Meestal geheel, maar op z'n minst gedeeltelijk.

Behalve voor haar inwoners is Diepenheim ook een thuis voor kunstenaars en bezoekers van heinde en verre. Het nieuwe culturele hart heeft al die groepen de laatste jaren nog meer samengebracht. Het fundament onder Werkplaats Diepenheim is de interactie tussen de makers die er verblijven en de bezoekers die hen daarbij op de vingers mogen kijken. Inwoners zorgen passief of actief (als vrijwilliger) voor een gastvrije sfeer. Met workshops, toonmomenten, publieksgesprekken, try-outs en andere activiteiten wordt het publiek een inkijkje gegund in het even fascinerende als kwetsbare maakproces. Vaak ook worden bezoekers er actief bij betrokken, bijvoorbeeld doordat ze direct om feedback worden gevraagd. En dat allemaal het hele jaar door.

Bijzondere energie

Met drie succesvolle seizoenen van Werkplaats Diepenheim achter de rug is het moment rijp om een groter publiek te laten ervaren welke verwondering en verbinding deze aanpak teweeg brengt. **Festival Heimland biedt de bijzondere energie van Diepenheim in samengebalde vorm.** Dat het zo werkt is in juli 2017 al gebleken, toen het 25-jarig bestaan van Kunsten Op Straat werd gevierd met een theaterweekend op verschillende (buiten)locaties in Diepenheim en omgeving. Het 'thuisgevoel' werd tijdens dit mini-festival door zowel bezoekers als artiesten sterk gevoeld en geroemd. Behalve met het publiek raakten de makers ook met elkaar in gesprek, wat tot een stroom ideeën voor mogelijke samenwerkingen en crossovers in disciplines leidde.

Het is nu de basis van Heimland. Dat ligt in de naam besloten: heim staat voor thuis. Heimland roept tegelijk geborgenheid én verlangen op. Want wat is thuis, wat betekent het, waar vind je het? Waarom is het thuis van de een onveilig voor de ander? Vragen die met de

dag actueler lijken te worden. Het begrip is populair, of het nou in de politiek is, in de media of in marketing, en tegelijkertijd omstreden. Op tal van fronten wordt een kloof gesignaleerd die het thuisgevoel in de weg zou staan. Zoals de kloof tussen stad en platteland, tussen hoog- en laagopgeleid, tussen hier of elders geboren, tussen Randstad en 'provincie', tussen elite en het gewone volk.

Aantrekkingskracht

In Diepenheim hebben ze ervaring met zulke (schijnbare) tegenstellingen. Eeuwenlang was het een agrarische gemeenschap, letterlijk en figuurlijk gedomineerd door vier kastelen. Een samenleving van 'heren' en 'boeren'. Dankzij de reputatie van Diepenheim als kunststadje kwamen er de afgelopen pakweg 35 jaar steeds meer kunstenaars over de vloer, wat bovendien tot een toeloop van publiek leidde. Ook op toeristen heeft Diepenheim een aanzuigende werking. Juist het betrekkelijke isolement blijkt voor al die groepen de aantrekkingskracht mede te bepalen.

Een ander typerend kenmerk van Diepenheim is het sterk ontwikkelde en rijk geschakeerde verenigingsleven. Cultureel centrum Herberg De Pol is het kloppende hart van dat verenigingsleven, maar door de dwarsverbanden met Werkplaats Diepenheim ook de plek bij uitstek waar makers, inwoners en bezoekers elkaar ontmoeten.

Aangewezen plek

Zo is Diepenheim de aangewezen plek voor een festival dat een thuis wil zijn, maar ook de ruimte wil bieden om het thuisgevoel op allerlei manieren tegen het licht te houden. Immers: thuis durf je meer.

Hoe

Elk laatste weekeinde van juli is Diepenheim het terrein van Festival Heimland. Met het plein voor Herberg De Pol als festivalhart met tickets, informatie en horeca. Behalve de vaste podium- en presentatieplekken van De Pol, Werkplaats Diepenheim, Het Ottenhuis en Kunstvereniging Diepenheim spelen de voorstellingen zich ook af op uiteenlopende plekken in de bebouwde kom en het buitengebied (in de natuur, op de landgoederen, bij boerderijen). Omvang kan variëren van grootschalig locatietheater tot een intiem solo-optreden.

Het festival ademt de thuissfeer vanzelf al door de hierboven geschetste karakteristieken van Diepenheim én het festival. Dat er uitsluitend (deels) in Diepenheim gemaakte voorstellingen worden geprogrammeerd is daarbij cruciaal. Daarnaast daagt de organisatie een aantal gezelschappen en artiesten uit om het thema inhoudelijk als uitgangspunt te nemen. Als het even kan in combinatie met lokale en regionale bronnen. Makers worden geprikkeld om te kijken waar ze met hun werk kunnen inhaken op ter plekke aanwezige aanknopingspunten. Of het er nou van gaat schuren, botsen, vonken of groeien en bloeien. Of allebei.

Als thuis bestaat, dan kan het in Heimland in alles zitten.

Kunsten Op Straat neemt zelf het voortouw door ook zelf in elk geval één grotere voorstelling zelf te produceren. Een voorbeeld voor de editie van 2018 is een productie waarin de verhalen van het teloor gegane café annex feestzaal Roelofsen – waar Diepenheim ooit rouwde en vierde – centraal staan. De historische vereniging Old Deep'n levert het materiaal. Een lokaal geïnspireerde voorstelling die een universeel verhaal van gedeelde vreugde en verdriet vertelt.

Talentontwikkeling is een pijler in de programmering. De door KOS zelf opgerichte jongerentheatergroep Krang (met deelnemers uit de hele regio) maakt voor Heimland bijvoorbeeld een nieuwe (locatie)voorstelling. Ook samenwerking met ArtEZ hogeschool voor de kunsten (Enschede, Zwolle, Arnhem) biedt hier kansen.

Heimland biedt een vruchtbare bodem voor elke denkbare crossover in disciplines en genres. In Diepenheim zijn ze niet anders gewend: dankzij de samenwerking tussen Kunsten Op Straat en Kunstvereniging Diepenheim lopen beeldende kunstenaars en theatermakers hier vanzelfsprekend door elkaar. Met Werkplaats Diepenheim zijn daar ook musici, zangers, circusartiesten en dansers bij gekomen.

Op Heimland kunnen try outs te zien zijn van voorstellingen die later doorreizen naar festivals als Oerol, Over Het IJ of Boulevard, mits (een deel van) het maakproces zich in Diepenheim afspeelt. Maar het programma is wel exclusief voor het Oosten van het land, dat wil zeggen dat geen van de voorstellingen elders in de regio is te zien.

5. Activiteiten

Voor de programmering van 2018 verwijs ik u naar de bijlage.

6. Publiekswerking

In Heimland staat elke deur voor iedereen open. Uitgangspunt is: wie geen theater gewend is voelt zich welkom, wie er wel pap van lust wil nooit meer weg. Bij het theaterweekend in 2017, als opmaat voor Heimland, bleek dit een bijna natuurlijk proces. Hardcore theaterliefhebbers mengden zich moeiteloos met kampeerders die zich voor het eerst op deze manier lieten verrassen. En de ontvankelijkheid groeide ongeveer met de dag. De nieuwe voorstelling van zangeres/actrice Ekaterina Levental bijvoorbeeld trok de eerste dag 70 bezoekers, de dag erna zat de zaal vol en op de derde dag moesten stoelen worden bijgezet.

Festival Heimland bewijst dat laagdrempelig avontuur bestaat. Door de speciale programmering voor jeugd en jongeren is Heimland bovendien familieproof.

7. Nieuwe ambities

Vernieuwing door Crossovers, talentontwikkeling en uitbreiding residentie met kunst- en theatercamping

8. Samenwerking en verbinden

Met wie

Kunstvereniging Diepenheim

Cultuurcentrum Herberg De Pol

Andere lokale verenigingen en instellingen

ArtEZ, hogeschool voor de kunsten (Arnhem, Zwolle, Enschede)

Culturele gezelschappen in Overijssel zoals: Nederlandse Reisopera (Enschede), koor Consensus Vocalis, Theater Sonnevand (Enschede), Theater Gnaffel (Zwolle), Theaterschip Deventer.

Producties van deze gezelschappen zullen niet uit hun reguliere programmering afkomstig zijn maar eveneens geheel of gedeeltelijk in Diepenheim worden gemaakt of aangepast.

9. De organisatie

11. Financiën / meerjarenbegroting

12. SWOT-analyse

Bijlage Thuis of niet thuis

(...) Het recht op 'thuis voelen' is de belangrijkste politieke slogan geworden om autochtoon Nederland te behagen." **Jan Willem Duyvendak**, faculteitshoogleraar sociologie (UvA) en auteur van *Thuis. Het drama van een sentimentele samenleving* (Amsterdam University Press, oktober 2017), in NRC Handelsblad van 17 november 2017.

"Juist dat *gebrek* aan grandeur, die gereformeerde zuinigheid, het mislukte nationalisme, de aandoenlijke knulligheid, het geharrewar dat nog zal volgen – dat is *mijn* Nederland." Columnist en schrijver **Bas Heijne** in NRC Handelsblad van 18 november 2017.

"Thuis ben je waar je in een kwartier een heel leven bespreekt". Schrijver en columnist **Arnon Grunberg** onderzocht als 'hotelmens' de vraag: 'Waar ben je thuis?' (De bundel *Thuis ben je*, berichten van een Hotelmens verscheen in 2017 bij De Correspondent).

"Onze hopeloze, perfide, ontspoorde oikofobe elites vernietigen ons thuis en destabiliseren de samenleving met alle mogelijke gevolgen van dien." **Thierry Baudet** (Forum voor Democratie) 4 december 2017 op Twitter.

"Nederland vind ik uniek. Als ik na een buitenlandse reis thuis kom, ben ik blij dat ik er weer ben. Mijn geboortegrond ontspant mij." Zanger **Frans Bauer**, door NRC uitgeroepen tot prototype van 'De Gewone Nederlander', op 8 december 2017 in die krant.

"Thuis is een kuil die je graaft voor jezelf, en waar je tot je eigen aangename verrassing daadwerkelijk in valt." Filosoof en schrijver Pieter Hoexum in literair tijdschrift *Revisor* (december 2017).

"Thuis voel je je waar je wordt begrepen." De Duitse dichter **Christian Morgenstern** (1871-1914).

"Thuis is waar je terecht komt als je niets beters te doen hebt". **Margaret Thatcher**, oud-premier Groot-Brittannië.

"Grofweg kun je stellen dat je thuis voelen bestaat uit 4 'eigenschappen': terugtrekken, controle, verbondenheid en identiteit. Als je deze 4 eigenschappen naar het fysiek weet te vertalen, dan krijg je het 'warme gevoel' dat we thuis voelen noemen.

Omgevingspsycholoog Joren van Dijk op zijn website.

"Voor lang niet iedereen voelt de eigen buurt als een herkenbaar en veilig thuis. Sommigen vervreemden er zelfs van. Mede door gebrekkige integratie van nieuwkomers voelen zij zich niet langer thuis in hun eigen omgeving. Anderen vragen zich weer af of ze wel geaccepteerd worden in onze samenleving." **Regeerakkoord kabinet Rutte-III**

49 procent van de Nederlanders vond in 1994 dat er 'te veel mensen van een andere nationaliteit' in Nederland woonden.

31 procent van de Nederlanders vond in 2017 dat dat het geval was.

(De sociale staat van Nederland 2017, **Sociaal Cultureel Planbureau**).